

प्रतिक्षत्र आत्रेयः। विश्वे देवाः, ७-८ देवपत्न्यः। जगती, २, ८ त्रिष्टुप्।

हयो न विद्वाँ अयुजि स्वयं धुरि तां वहामि प्रतरणीमवस्युवम्।

नास्या वशिम विमुचं नावृतं पुनर्विद्वान्पथः पुरएत ऋजु नेषति ॥ ५.०४६.०१

हयः- अश्वः। न- इव। विद्वान्। स्वयम्। धुरि। अयुजि- युक्तोऽभवत्। ताम्- धुरम्। प्रतरणीम्- तारयित्रीम्। अवस्युवम्- रक्षयित्रीम्। वहामि- धरामि। अस्याः- धुरः। विमुचम्- विमोचनम्। न। वशिम- कामये। पुनरावृतम्- पुनरावरणम्। न। वशिम- कामये। विद्वान्। पुर एता- पुरोगामी। ऋजुपथः- सत्यमार्गान्। नेषति- नयति ॥१॥

अग्न इन्द्र वरुण मित्र देवाः शर्धः प्र यन्त मारुतो विष्णो।

उभा नासत्या रुद्रो अध ग्राः पूषा भगः सरस्वती जुषन्त ॥ ५.०४६.०२

अग्ने- सत्क्रतो। इन्द्र- ईशनाधिदैवत। वरुण- ऋताधिदैवत। मित्र- स्नेहाधिदैवत। मारुत- वायो प्राणाधिदैवत। उत- अपि च। विष्णो- सर्वान्तर्यामिन्। शर्धः- बलम्। प्र- प्रकर्षेण। यन्त- प्रापयत। उभा- उभौ। नासत्या- प्राणेशानशक्तिभूतौ। रुद्रः- वेगाधिदेवता। अध- अथ। ग्राः- आपः। पूषा- पोषकः सूर्यः। भगः- सौभाग्याधिदेवता। सरस्वती- रसचोदनशक्तिः। जुषन्त- अस्मासु प्रीयमाणा भवन्तु ॥२॥

इन्द्राग्नी मित्रावरुणादिति स्वः पृथिवीं द्यां मरुतः पर्वतां अपः।

हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं भगं नु शंसं सवितारमृतये ॥ ५.०४६.०३

ऊतये- रक्षायै। इन्द्राग्नी- ईशनाधिदैवतं सत्क्रतुम्। मित्रावरुणौ- स्नेहाधिदैवतमृताधिदैवतम्। अदितिम्- अखण्डप्रकृतिम्। स्वः। पृथिवीम्- भूमिम्। द्याम्- नभः। मरुतः- प्राणविशेषान्। पर्वतान्- गिरीन् स्थैर्यप्रतीकान्। अपः- मूलशक्तिधाराः। विष्णुम्- सर्वान्तर्यामिणं सर्वव्यापकं

ब्रह्म । पोषणम्- पोषकं सूर्यम् । ब्रह्मणस्पतिम्- मेधावागधिदैवतम् । भगम्- सौभाग्याधिदैवतम् ।
नु- क्षिप्रम् । शंसम्- स्तुत्यम् । सवितारम्- प्रेरकमात्मानम् । हुवे- आह्वये ॥३॥

उत नो विष्णुरुत वातो अस्त्रिधौ द्रविणोदा उत सोमो मयस्करत् ।

उत ऋभव उत राये नो अश्विनोत त्वष्टोत विभ्वानु मंसते ॥ ५.०४६.०४

उत- अपि च । विष्णुः- सर्वव्यापी । उत- अपि च । वातः- प्राणः । अस्त्रिधः- अहिंस्यः ।
द्रविणोदाः- सम्पद्दायकः । उत- अपि च । सोमः- रसः । मयः- आनन्दम् । करत्- करोतु । उत-
अपि च । ऋभवः- चित्किरणाः । उत- अपि च । अश्विना- प्राणेशनशक्तिभूतौ । उत- अपि च ।
त्वष्टा- तनूकरणदेवता । विभ्वा- विभुः । राये- दानयोग्यसम्पदे । नः- अस्मान् । अनु मंसते-
अनुमन्यन्ताम् ॥४॥

उत त्यन्नो मारुतं शर्ध आ गमदिविक्षयं यजतं बर्हिरासदे ।

बृहस्पतिः शर्म पूषोत नो यमद्वरूथ्यं वरुणो मित्रो अर्यमा ॥ ५.०४६.०५

बर्हिः- दर्भासने चित्तासने वा । आसदे- उपवेष्टुम् । त्यत्- सः । दिविक्षयम्- स्वर्गस्थः । यजतम्-
पूज्यः । मारुतं शर्धः- मरुद्गणः । नः- अस्मान् । आ गमत्- आगच्छतु । बृहस्पतिः-
मेधाधिदेवता । पूषा- पोषकः सूर्यः । वरुणः- ऋताधिदेवता । मित्रः- स्नेहाधिदेवता । अर्यमा-
दानाधिदेवता । नः- अस्मभ्यम् । शर्म- क्षेमम् । यमत्- यच्छतु ॥५॥

उत त्ये नः पर्वतासः सुशस्तयः सुदीतयो नद्यश्चामणे भुवन् ।

भगो विभक्ता शवसावसा गमदुरुव्यचा अदितिः श्रोतु मे हवम् ॥ ५.०४६.०६

उत- अपि च । त्ये- ते । पर्वतासः- गिरयः । सुशस्तयः- शोभनस्तुतयः । सुदीतयः- शोभनदानाः ।
नद्यः । नः- अस्माकम् । त्रामणे- रक्षायाम् । भुवन्- भवन्तु । विभक्ता- भद्रदा । भगः-
सौभाग्याधिदेवता । शवसा- बलेन । अवसा- रक्षया । गमत्- आगच्छतु । उरुव्यचाः- विस्तीर्णाः ।
अदितिः- अखण्डप्रकृतिः । मे- मम । हवम्- आह्वानम् । श्रोतु- शृणोतु ॥६॥

देवानां पत्नीरुशतीरवन्तु नः प्रावन्तु नस्तुजये वाजसातये।

याः पार्थिवासो या अपामपि व्रते ता नो देवीः सुहवाः शर्म यच्छत ॥ ५.०४६.०७

उशतीः- कामयन्त्यः। देवानां पत्नीः- देवपत्न्यः। नः- अस्मान्। अवन्तु- रक्षन्तु। नः- अस्माकम्। तुजये- सन्मानाय वा अपत्यायेति वैदिककोशः। वाजसातये- अन्नलब्धये। प्र- प्रकर्षेण। अवन्तु- रक्षन्तु। याः। पार्थिवासः- पृथिवीसम्बन्धिन्यः। याः। अपां व्रते अपि- अन्तरिक्षस्थाश्च। ताः। देवीः- देव्यः। सुहवाः- सुष्ट्वाहूताः। नः- अस्मभ्यम्। शर्म- मङ्गलम्। यच्छत- दत्त ॥७॥

उत ग्ना व्यन्तु देवपत्नीरिन्द्राण्यग्नाय्यश्विनी राट्।

आ रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यन्तु देवीर्य ऋतुर्जनीनाम् ॥ ५.०४६.०८

उत- अपि च। ग्नाः- देव्यः। देवपत्नीः- देवजायाः। व्यन्तु- विशेषेण हविर्भक्षयन्तु। इन्द्राणी- ईशनाधिदेवता। अग्नयी- सत्क्रत्वधिदेवता। राट्- राजमाना। अश्विनी- उषा ज्ञानोदयदेवता। रोदसी- द्यावापृथिव्यौ। वरुणानी- ऋताधिदेवता। आ शृणोतु। देवीः- देवपत्न्यः। व्यन्तु- विशेषेण हव्यं भक्षयन्तु। यः। जनीनाम्- देवजायानाम्। ऋतुः- आगमनकालः स वर्धताम् ॥८॥